

TÕRVANDI LASTEAED RÜBLIK

ÕPPEKAVA

SISUKORD

Liik ja eripära	3
Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	4
Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	5
Kasutatavad õppe- ja kasvatustegevuse metoodilised alused	7
Lasteaia aasta tegevuskava	8
Rühmade õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	9
Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja eeldatavad tulemused vanuseti	10
Keel ja kõne	10
Matemaatika	13
Kunst	16
Muusika	19
Liikumine	21
Mina ja keskkond	23
Mäng	27
Loodus	27
Terviseõpetus	28
Pärimuskultuur	28
Tähistatavad rahvakalendri tähtpäevad	29
Koostöö lastevanematega	30
Töö erivajadustega lastega	31
Töö mitte-eesti kodukeelega lastega	32
Kooliks ettevalmistamise põhimõtted	33
Lapse arengu jälgimise ja hindamise põhimõtted	35
Lapse arengu eeldatavad üldoskused vanuseti	36
Lasteaia õppekava uuendamise ja täiendamise kord	41

Lisad

Lasteaia aasta tegevuskava

Tõrvandi lasteaia Rüblik õppekava

ÜLDSÄTTED

Tõrvandi lasteaia Rüblik õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud riikliku õppekava alusel (2008).

Lasteaia õppekava on koostatud ja arendatud lasteasutuse pedagoogide osalusel ja kaasatud on sellesse protsessi vanemaid.

Tõrvandi lasteaia õppekava läbinule annab lasteasutus välja sellekohase õiendi.

Õppekava määrab kindlaks:

- lasteasutuse liigi ja eripära;
- õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti;
- õppe- ja kasvatustegevuse korralduse (päevakava koostamise põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus), sealhulgas suveperioodil;
- lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korralduse;
- erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korralduse;
- lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korralduse;
- õppekava uuendamise ja täiendamise korra.

I LIIK JA ERIPÄRA

1. Liik ja üldinfo

- 1.1. Tõrvandi lasteaed Rüblik (edaspidi: lasteasutus), on munitsipaalõppeasutus, mis juhindub oma tegevuses riigi ja kohaliku omavalitsuse seadustest, määrustest ja õigusaktidest ning lasteasutuse põhimäärusest
- 1.2. Lasteasutuse aadress on: Aia 3, Ringtee 1 ja Papli 4, Tõrvandi, Kambja vald.
- 1.3. Lasteasutuses on 17 rühma. 1969 -2017 oli lasteasutus 4-rühmaline, 2017.a. veebruarist 6-rühmaline. 2021.aastal avati uues hoones (Ringtee 1) 8 rühma, 2022.aasta augustis lisandus 1 rühm. 2023.aastal lisandus moodulmajja (Papli 4) 2 rühma.
- 1.4. Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles.
- 1.5. Lasteasutuse teeninduspiirkond on Kambja vald.

2. Eripära

Lasteaia õppe- ja kasvatuse põhisuundadeks on looduse, loovuse ja rahvatraditsioonide väärtustamine.

Lasteaia suur ja lastele mitmekesiseid tegevusvõimalusi pakkuv õueala loob tingimused looduse tundmaõppimiseks ja õuesõppe rakendamiseks. Õuealal on oma staadion, õuesõppe klass ja kena haljastus. Õuealal saavad lapsed aktiivselt liikuda ja sportida.

Eesti Põllumajandusmuuseumi lähedus võimaldab rikastada rahvatraditsioonide väärtustamist.

Osad liikumise ja muusikategevused viiakse läbi poole rühmaga, mis annab õpetajatele suurema võimaluse arvestada õppetegevustes laste individuaalsust ja eripära.

Visioon

Rüblikud mängivad, õpivad ja töötavad mainekas, omanäolises ja kaasaegses lasteaias.

Missioon

Rüblik saab turvalises keskkonnas areneda eakohaselt läbi arendavate tegevuste, mängude, rahvatraditsioonide, looduse ja loovuse.

Väärtused

Turvatunne – Pakume sõbralikku, positiivset ja turvalist keskkonda lapsele, lapsevanemale ja töötajale.

Koostöö – Tegutseme ühiste eesmärkide nimel ja väärtustame meeskonnatööd ning avatust erinevate huvigruppide vahel.

Tervislikkus – Pöörame tähelepanu tervislikele eluviisidele, tervislikule toitumisele ja füüsilisele aktiivsusele.

Loovus – Hindame ja toetame kõrgelt lapse ning personali loovust läbi erinevate tegevuste.

Aastaringist lähtuv rütmilisus – Väärtustame laste päeva, nädala, kuu, aasta rütmi, arvestades rahvuslikkust, paikkonna eripära ja traditsioone, omanäolisust

II ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

1. Olla toeks peredele laste arengu mitmekülgisel ja järjepideval toetamisel ning koolivalmiduse saavutamisel.
2. Toetada laste kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusena lastel kujunevad:
 - 2.1. terviklik ja positiivne minapilt
 - 2.2. ümbritseva keskkonna mõistmine
 - 2.3. eetiline käitumine ning algatusvõime
 - 2.4. esmased tööharjumused
 - 2.5. kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest
 - 2.6. mängu-, õpi-, sotsiaalsed- ja enesekohased oskused

III ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE TEGEVUSE PÕHIMÕTTED

1. Lapse individuaalsuse ja arengupotentsiaali arvestamine
2. Lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine
3. Lapse loovuse toetamine
4. Mängu kaudu õppimine
5. Inimlike ja demokraatlike suhete väärtustamine
6. Lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine
7. Lapsele turvatunde ja eduelamuste tagamine
8. Üldõpetusliku tööviisi rakendamine, tegevuste lõimimine
9. Kodu ja lasteasutuse koostöö
10. Eesti pärimuskultuuri väärtustamine ning teiste kultuuride eripärade arvestamine

Õpikäsitus

Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervises seisundit jms. Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.

Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:

- kavandada oma tegevust, teha valikuid;
- seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
- kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
- hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
- tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega;

Laps õpib oma keskkonnas aktiivselt tegutsedes. Õppides kujundab ta uusi teadmisi, sh oskusi, väärtushinnanguid, hoiakute jm teadmise vorme ning kujundab ümber nende ja olemasolevate teadmiste vahelisi seoseid.

Õppimine toetub:

- 1) lapse kaasasündinud ja omandatud võimetele
- 2) lapse aktiivsusele ümbritseva maailma tundmaõppimisel
- 3) teiste inimeste hoolivusele, abile ja toetusele

Koolieelses eas õpib laps praktiliselt tegutsedes, olulisel kohal on õppimine mängu, kaaslaste ja teiste inimestega suhtlemise ja ümbruses toimuva jälgendamise kaudu. Lapse õppimise soodustamiseks on oluline, et

- 1) tegevus tugineb tema huvile ja on vaheldusrikas
- 2) ta saab tegutseda mitmekülgses keskkonnas
- 3) tal on võimalik teha jõukohaseid valikuid ja tegutseda ka ilma täiskasvanute suunamiseta
- 4) talle on kättesaadavad teiste laste ja täiskasvanute nõuanded ja abi

Õppe- ja kasvatusprotsessis arendatakse lapse suutlikkust rakendada õpitut edaspidises elus. Seega luuakse tingimused, et laps saaks:

- 1) seostada oma teadmisi varasemate kogemustega
- 2) kasutada teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes
- 3) kasvades ja arenedes läheneda korduvalt samadele teadmistele neid järk-järgult süvendades
- 4) arutleda saadud kogemuste, sh õpitu üle.

Lasteasutus loob lapse arengut ja õppimist soodustava keskkonna, mis:

- 1) annab lapsele turvatunde ja toetab emotsionaalset heaolu, sh pakkudes eduelamusi
- 2) tagab pedagoogide poolse toe ja küllaldase juhendamise
- 3) pakub erinevaid mängimis- ja harjutamisvõimalusi koos selleks vajalike mängu- ja õppevahenditega
- 4) võimaldab tegutsemist omaette ja koos teistega, nii ruumides kui õuealal

IV KASUTATAVAD ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE METOODILISED ALUSED

Põhiliselt järgime J. Käisi põhimõtteid:

- õppe- ja kasvatustegevuse seovad tervikuks lapse elu ja ümbritsevat keskkonda käsitlevad teemad (kodulooline põhimõte);
- seostada kõik õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad üheks tervikuks ja kasutada üldõpetuslikku õpetusviisi (kergetalt raskemale, lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale);
- valida koduloo teemad kodukoha elust, loodusest, kooskõlas aastaaegade vaheldusega, nende teemadega siduda lugemispalad, arvutusülesanded, kujutavate tegeluste teemad, laulud, mängud;
- iga teema käsitus, pikkus ja laad sõltub selle sisust;

M. Montessori pedagoogikast kasutame põhimõtteid:

- tagada lapsele keskkond, kus ta saab oma sünnipärase potentsiaali kõige paremini arendada;
- toetada last, teda aidata ja innustada;
- lapse huvi ümbritseva vastu saab kõige paremini säilitada tema võimeid tundes, lapsele jõukohast tegevust leides, tema pingutusi tähele pannes ja saavutatut lapse tasemelt hinnates;
- säilitada tema huvi ümbritseva vastu;
- teha kättesaadavaks lapsele vajalikud töövahendid;
- tähtsustada õppe- ja kasvatustegevuses tundlikkusperioode mil vastava arendava mõjutuse efekt on maksimaalne.

R. Steineri õpetusest kasutame põhimõtteid:

- pidada tähtsaks lapse loomulikke vajadusi täiskasvanuid matkida;
- korrata tegevusi, kuna need aitavad lapsel leida rütmi, traditsioonid ja kindlad kombed on laste arenguks vajalikud;
- pidada tähtsaks laste füüsilist arendamist;
- tähtsustada lapse individuaalsust.

Reggio Emilia pedagoogikast kasutame põhimõtteid:

- arendada mitmekülgset loovust;
- tähtsustada õppimist läbi looduse.

Hea Alguse metoodikast kasutame põhimõtteid:

- lähtuda õppe- ja kasvatustegevustes lapsest;
- võimaldada lapsele keskkond, mis pakub valikuvõimalusi;
- pakkuda lapsele valikuvõimalusi;
- kaasata õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisse lapsevanemaid, lapsi.

V LASTEAIA AASTA TEGEVUSKAVA

1. Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse aastakava järgmiseks perioodiks arutatakse läbi ja võetakse vastu õppenõukogus enne järgmise õppeaasta algust, so 31.augustiks.
2. Tegevuskava kinnitab direktor ja see lisatakse lasteaia õppekavale lisasse
3. Tegevuskavas määratakse tegevustele üks või mitu vastutajat.
4. Tegevuskavas määratakse kindlaks:
 - 4.1. Õppe- ja kasvatustegevuste õppeaasta eesmärgid ja ülesanded nende saavutamiseks
 - 4.2. Ühisürituste kava
 - 4.3. Traditsioonilised üritused
 - 4.5. Näitused
 - 4.6. Rühmasisesed üritused
 - 4.7. Enesetäiendamine lasteaia personalile
 - 4.8. Koostöö lastevanematega
 - 4.9. Koosolekud personalile
 - 4.10. Huviringid
 - 4.11. Terviseedendus

VI RÜHMADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

1. Lasteaia õppeaasta algab 1.septembrist ja kestab 31. augustini. Pedagoogide poolt kavandatud õppetegevusi viiakse läbi 1.septembrist kuni 31.maini, kusjuures september on planeeritud laste kohanemiseks rühmas.
2. Suvekuudel toimub omandatud teadmiste-oskuste kinnistamine läbi laste vaba tegevuse ja mängu.
3. Õppe- ja kasvatustegevus rühmades toimub rühma päevakava, aasta- ja nädalakava alusel.
4. Rühmade päevakavad koostatakse ja korrigeeritakse igal aastal vastavalt laste vanusele.
5. Lasteaia järgmise õppeaasta aasta tegevuskava eelnõu koostatakse 10. juuniks võttes arvesse rühmade ettepanekud. Tegevuskava kinnitatakse 31.augustiks.
6. Lähtuvalt lasteaia õppekavast, lasteaia aasta tegevuskavast ja rühma laste vanusest ning eripärast, koostavad rühmade õpetajad oma rühma järgmise õppe- ja kasvatustegevuste aastakava.
7. Lähtuvalt lasteaia õppekavast, aasta tegevuskavast ja vanusest koostavad rühmade õpetajad oma rühmas kuu tegevuskava nädalate kaupa mis sisaldab:
 - 7.1. planeeritud õppe- ja kasvatustegevuste teemad
 - 7.2. planeeritud õppe- ja kasvatustegevused ja nende lõimumise
 - 7.3. planeeritud õppe- ja kasvatustegevuste eesmärgid
 - 7.4. planeeritud õppe- ja kasvatustegevuste sisu ja läbiviimiseks kasutatavad mängud.
8. Suvekuudele planeeritakse õpitu kordamine ja kinnistamine ning põhirõhk on mängulisel õuetegevusel. Suvekuude kuukavad antakse edasi nendesse rühmadesse, kuhu rühma lapsed lähevad.
9. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi.

VII ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SISU JA EELDATAVAD TULEMUSED VANUSETI

1. KEEL JA KÕNE

1.1 Keelt ja kõnet arendatakse kõikides tegevustes (olmetoimingud, õppekäigud, vestlused, vaatlused, mängud, kunsti-, liikumis-, muusika- jne. tegevused). Kõigis tegevustes on kõnearenduslik osa.

1.2 Keele ja kõne õppesisu on: keelekasutus (hääldamine, grammatika, sõnavara), suhtlemine, jutustamine, kuulamine, lugemine ja kirjutamine ning kasutatav lastekirjandus.

1.3 Eesmärgiks on, et laps:

- 1.3.1. on igapäevasuhtluses aktiivne vestleja, küsimuste esitaja ja suudab olla kuulaja rollis;
- 1.3.2. suudab sobivate sõnadega väljendada oma mõtteid, arvamusi, tundeid ja teadmisi;
- 1.3.3. tunneb huvi raamatute ja lastekirjanduse vastu;
- 1.3.4. kasutab kõnes õiget hääldust, grammatilisi vorme ja lauseehitust;
- 1.3.5. saab aru kuulnud eakohasest tekstist ja oskab seda ümber jutustada;
- 1.3.6. omandab lugema-kirjutamise alusoskused.

1.4. Eeldatavad tulemused

2 – aastased

- suhtleb tegutsemise ajal
- eelistab suhtlemisel tuttavat täiskasvanut
- suheldes kasutab mitteverbaalseid vahendeid, osutamine koos üksikute sõnadega
- vastab küsimustele ja korraldustele tuttavas olukorras häälsuse või 1- 2 sõnalise ütlusega
- kasutab kõnes 1 – 2 sõnalist lauset
- kasutab juhuslikult üksikuid käände- ja pöördvorme
- kasutab sõnu ühes, üksikuid sõnu 2 – 3 vormis
- väljendab kõnes: eitust, kuuluvust, asukohta, omadust, subjekti – objekti suhet
- kasutab oma kogemustega seotuvaid kindla tähendusega sõnu
- kasutab nimi-, tegu-, ase- ja määrsõnu
- mõistab sõnu ühes kindlas tähenduses tuttavas olukorras
- hääldab õigesti mõnda üksikut lühikest sõna
- hääldab sõnades õigesti lihtsamaid häälikuid
- vaatab koos täiskasvanuga pildiraamatuid, täiendab täiskasvanu juttu osutamisega pildile või üksiku sõna ütlemisega

3 – aastased

- osaleb dialoogis, esitab ja vastab küsimustele
- kasutab erinevat intonatsiooni ja hääletugevust
- jutustab enda ja kaaslaste tegevustest, 1-2 lausungiga
- saab aru tekstist, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega

- loeb peast, kordab kuni 2 realist luuletust
- kasutab 3- 5 sõnalisi lihtlauseid
- kasutab õigesti enamikku käändevorme ja tegusõna käskivat kõneviisi
- kasutab õigesti tegusõna kindla kõneviisi olevikuvorme ja tegusõna ma- ja da-tegevusnime
- kasutab nimisõnu, tegusõnu, omadussõnu, tagasõnu ja mõningaid üldnimetusi
- kasutab kõnes 1-2 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris
- hääldab õigesti enamikku häälikuid
- suudab kuulata lühikest jutustust
- näitab arusaamist sõnades
- vaatab iseseisvalt raamatuid

4 – aastased

- algatab ise suhtlust
- suhtleb eakaaslastega
- küsib täiskasvanult ümbritsevate esemete kohta
- kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust
- räägib 2 – 3 lausungiga enda kogemustest
- jutustab pildiseeria järgi
- kasutab kõnes eritüüpi liht- ja rindlauseid ja tegusõna lihtmineviku vorme
- mõistab ja kasutab liiginimetusi, objektide, osade, detailide nimetusi
- kasutab mõningaid liitsõnu
- kasutab kõnes 2 - 3 silbilisi sõnu, õiges vältes ja silbistruktuuris
- hääldab õigesti konsonantühendeid
- täiskasvanu häälimise järgi tunneb ära hääliku häälikute reas
- tunneb ja nimetab üksikuid tähti
- matkib lugemist ja kirjutamist

5 – aastased

- algatab ja jätkab dialoogi väljaspool tegevust
- kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust
- kasutab õigesti mõningaid viisakusväljendeid
- kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti
- annab edasi kuulnud teksti sisu täiskasvanu abiga
- jutustab nähtust, tehtust ja möödunust 3 – 5 lausungiga
- loeb peast kuni 4 realisi liisusalme, luuletusi
- mõistab teksti mida pole otseselt kogenud
- kasutab kõnes põimlauseid, nud- ja tud- kesksõnu, omadussõna võrdlusastmeid ja tingivat kõneviisi
- ühildab sõnu arvus ja käändes ja kasutab õigesti nimisõna käändevorme mitmuses
- kasutab kõnes vastadsõnu, mõningaid iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu
- kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu
- moodustab vajadusel uuele sõnale uue tähenduse
- hääldab õigesti kõiki häälikuid

- hääldab õigesti 3 – 4 silbilisi tuttava tähendusega sõnu
- hääldab õigesti kõiki häälikuühendeid 1 – 2 silbistes sõnades
- hääldab õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu
- tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades
- kuulab aktiivselt ettelugemist, küsides ja parandades teksti

6 – aastased

- jutustab iseendast, esitab küsimusi
- kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja
- püsib teemas, vajadusel läheb kaasa teemamuutustega
- annab edasi kuuldud teksti sisu ja tegelaste käitumise, täiskasvanu abiga
- jutustab pildi või kogemuse põhjal
- jutustades seob lauseid sõnadega: ja siis, siis, ja
- suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab hinnangu
- kasutab kõnes õigesti saava- ja rajava käände vorme
- märkab täiskasvanu kõnes grammatikavigu
- kasutab kõnes õigesti umbiskulist tegumoodi
- kasutab õigesti kõnes aega väljandavaid määrsõnu
- kasutab mõningaid samatähenduslikke sõnu
- mõistab samatüveliste sõnade tähenduste erinevusi
- kasutab õigesti sihilisi ja sihituid tegusõnu
- nimetab ühe õpitud kategooria piires vähemalt 2 sõna
- kordab järele ja hääldab õigesti kõik häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu
- häälib täiskasvanu abiga 1 – 2 silbilisi sulghäälikuta ja häälikuühendita sõnu
- määrab hääliku asukoha
- kordab täiskasvanu eeskujul erivältes 2 sõnast koosnevaid ridu
- loeb üksikuid sõnu

7 – aastased

- kasutab dialoogis erinevaid suhtlusstrateegiaid
- valib intonatsiooni ja sõnu olevalt kaassuhtlejast või suhtlusolukorrast
- mõistab otsest ja kaudset ütlust
- jutustab olu- ja tegevuspiltide järgi
- täidab tekstis lünga puuduva sõnaga
- räägib sellest mida hakkab tegema
- laiendab jutustades täiskasvanu suunamisel teksti, jutustamise ajal parandab ja täpsustab oma teksti
- kasutab kõnes kõiki käändevorme, ainsuse ja mitmuses
- kasutab kõnes käändevorme harva erinevates funktsioonides
- kasutab kõnes õigesti osastava ja sisseütleva käände erinevaid lõpuvariante
- kasutab kõnes enamasti laadivahelduslike sõnu
- kasutab õigesti põimlauseid mis väljendavad põhjust
- selgitab kuuldud kujundlike väljendite tähendust oma sõnadega
- kasutab kõnes abstraktse tähendusega sõnu
- kasutab kõnes inimesi ja tegevust iseloomustavaid sõnu

- liidab ja tuletab analoogia alusel tuttavas kontekstis keelenormi jälgides sõnu
- kasutab õigesti aja- ja ruumisuhteid väljendavaid sõnu
- mõistab abstraktseid üldnimetusi õpitud valdkondades
- kordab õigesti järele võõraid sõnu
- hääldab õigesti võõrhäälikuid
- nimetab ja kirjutab enamikku tähti
- veerib 1 – 2 silbilisi sõnu kokku, pikemaid sõnu loeb aimamisi
- häälib õigesti 1 – 2 silbilisi ka sulghäälikuid sisaldavaid häälikuühenditeta sõnu
- kirjutades märgib õigesti 1 -2 silbiliste häälikuühenditeta sõnade häälikstruktuuri
- eristab häälikuühenditeta sõnas kuulmise järgi teistes pikemat häälikut
- jagab kuuldud lause sõnadeks kasutades sõnade arvu märkimiseks abivahendeid
- muudab täiskasvanu eeskujul sõna vältestruktuuri
- tunneb ära luuletuse ja muinasjutu kui kirjandusžanr

2. MATEMAATIKA

2.1 Matemaatikast aru saamist alustatakse vaatlemises, uurimisest, arendatakse edasi võrdlemisel ja arvutamisel kasutades selleks erinevaid õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi, olmesituatsioone ja mängu. Matemaatikast aru saamine tugineb käelistele, sõnalistele ja mõttelistele tegevustele ja aitab lapsel orienteeruda teda ümbritsevas looduses, esemelises ja ajalises maailmas.

2.2 Matemaatika õppesisu koosneb järgmistest põhitegevusest: loendamine, järjestamine, rühmitamine, samaväärse hulga moodustamine, hulga püsimine, mõõtmine, terviku ja osa võrdlemine ning modelleerimine.

2.3 Eesmärgiks on, et laps:

- 2.3.1. huvitub ümbritseva maailma nähtuste vaatlemisest ja kirjeldamisest;
- 2.3.2. suudab keskenduda, kuulata, mõelda ja oma mõtteid eakohasel viisil esitada;
- 2.3.3. suudab esemeid ja kujundeid uurimise ja vaatlemise teel võrrelda ja kirjeldada kasutades vastavat sõnavara;
- 2.3.4. oskab järjestada, rühmitada esemeid ja nähtusi suurus-, asendi ja ajatunnuste järgi;
- 2.3.5. suudab orienteeruda ümbritsevas ajas ja ruumis;
- 2.3.6. kasutab arvude võrdlemisel, järjestamisel ning tehete kirjeldamisel vastavat sõnavara;
- 2.3.7. tunneb põhilisi pikkuse, massi ja mahu mõõtühikuid ning rahaühikuid.

2.4 Eeldatavad tulemused

2 – aastased

- paigutab avadesse esemeid
- rühmitab järsult erinevaid esemeid
- saab aru mõistetest “suur”, “väike”, “üks”, “palju”, “siin”, “seal”
- leiab ümbruskonnast põhivärve
- eristab kontrastseid värve
- paigutab erineva vormiga esemeid vastavasse avasse

- kasutab sõnu “siin” ja “seal”
- osutab, kus on “üks” ja “palju”
- lükib vardale 3 – 5 ühesugust rõngast
- kogub kokku värvilisi esemeid
- asetab üksteise sisse ja võtab lahti geomeetrilisi õõnesvorme
- paneb kokku kaheosalisi mänguasju

3 – aastased

- liigitab mitmesuguseid esemeid ühise tunnuse järgi (värvus, kuju)
- eristab ümmargusi ja kandilisi kujundeid
- eristab suurstunnuseid suur ja väike
- eristab põhivärve (kollane, sinine, punane, roheline, valge, must, pruun)
- leiab ühte hulka kuuluvaid esemeid sarnaste tunnuste alusel
- eristab geomeetrilisi kujundeid kompimise abil
- kasutab mõisteid “üks” ja “palju”, “üks” ja “mitu”, “all”, “peal” ümbritseva kirjeldamist
- eristab esemeid, asju suurstunnuste järgi
- eraldab sarnaseid värvitoone
- rühmitab ja järjestab ühesuguseid esemeid
- leiab samasuguse eseme vormi (ring, ruut, ristkülik, kolmnurk)
- loendab kolmelist hulka
- kasutab mõisteid “üks” ja “palju”, “üks” ja “mitu” ümbritseva kirjeldamisel
- tunneb mõisteid: “suurem”, “väiksem”
- kasutab mõisteid “all”, “peal” , täidab talle antud korraldust
- tegutseb sihipäraselt klotsidega konstrueerimisel
- tutvub mõistetega “ees”, “taga”, “sees”, “väljas”
- leiab aastaaegade olulisi tunnuseid
- teab mõistete “päev” “öö” tähendust

4 – aastased

- oskab ühest viieni loendada
- järjestab arve ühest viieni
- määrab esemete hulga tunnust ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse alusel
- võrdleb kaht esemete hulka esemetest paaride moodustamise teel
- üksühe vastavuse alusel moodustab antud hulgaga samaväärseid hulki
- kirjeldab ümbritsevat kujundimõistete abil
- oskab määrata oma asukohta ümbritsevate esemete suhtes
- järjestab ja rühmitab esemeid ning nähtusi suuruse -, asendi- ja ajatunnuse järgi
- kasutab sõnu “siin” ja “seal” oma asukoha määramisel
- laob erineva suuruse ja värvusega ringidest pilte ja mustreid
- mõistab selgemeid põhjuse – tagajärje suhteid
- oskab eseme asukohta määrata järjestatud reas “esimene”, “teine” “kolmas” , “viimane” “eelviimane” abil
- eristab geomeetrilisi kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk)

- tunneb aastaaegade olulisi tunnuseid
- oskab kasutada õpitud praktilises tegevuses

5 – aastased

- paneb kokku ja keerab lahti keeratavaid esemeid
- võrdleb ja järjestab esemeid pikkuse, laiuse, kõrguse järgi
- annab vajaliku hulga esemeid
- konstrueerib ruumilisi mudeleid
- mõõdab kaugusi sammudega
- saab aru mõistetest "kiiresti," "aeglaselt," "kohe," "hiljem," "varsti"
- võrdsustab hulki ühe äravõtmise ja juurdepanemise teel
- tunneb kaheksat põhivärvi ja eristab heledaid ja tumedaid toone
- teab ja tunneb nelinurka, kolmnurka, nimetab ruutu ja ristkülikut – võrdleb nende külgi ning pikkusi
- konstrueerib ruumilisi mudeleid

6 – aastased

- tunneb ja teab tasapinnalisi kujundeid - ring, ruut, kolmnurk ja nelinurk
- rühmitab geomeetrilisi kujundeid värvuse ja suuruse järgi
- teab näidata, kus on parem ja vasak käsi
- võrdleb hulki, oskab jaotada neid osahulkadeks ja uuesti täishulgaks
- järjestab esemeid pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi
- määrab oma asukohta ümbritsevate esemete suhtes
- kirjeldab esemeid kujundmõistete abil
- loendab 12 – ni (kuulmise, kompimise ja liigutuste järgi)
- moodustab hulki öeldud arvu või näidise järgi
- mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga, tulemusi väljendab arvude abil
- tunneb järgarve, vastab küsimusele "mitmes ese puudub?"
- nimetab nädalapäevi õiges järjekorras
- tunneb mõisteid "täna", "eile", "homme", "ööpäev", "kuu", "aasta"
- teab käesoleva kuu nimetust

7 – aastased

- tunneb ja nimetab kujundeid ring, ruut, kolmnurk, ristkülik ning kehi kera, kuup, nelitahukas
- teab arvude 1 – 10 järjestust, nimetab arve antud arvust antud arvuni
- haarab pilguga või loendab esemeid
- vastab küsimusele "mitu on?"
- oskab pulga, nööri abil mõõta esemete pikkust, laiust, kõrgust
- liidab ja lahutab peast viie piires
- teab enamkasutatavate mõõtühikute nimetusi: meeter, liiter, kilogramm, kroon, sent, teab, kus neid igapäevaelus kasutada
- järjestab ja rühmitab esemeid ja nähtusi suuruse – asendi – ja ajatunnuste järgi
- oskab määrata oma asukohta ümbritsevate esemete suhtes
- määrab aega kella järgi täistundides, pooltundides

- moodustab antud hulgaga samaväärset hulka
- nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab nende järgnevust
- tunneb märke “- , +, =”,

3. KUNST

3.1 Kunstitegevustes saab laps oma mõtteid ja tundeid loovalt väljendada, arendada fantaasiat, kinnistada teistes valdkondades omandatud teadmisi, omandada tehnilisi oskusi kunsti valdkonnas.

3.2 Kunstitegevuse õppesisu koosneb järgmistest põhitegevustest: joonistamine, maalimine, voolimine, meisterdamine, kleepmine.

3.3 Eesmärgiks on, et laps:

- 3.3.1. saab kunstilisi elamusi ja esteetilist naudingut
- 3.3.2. tutvub eesti ja maailma kunstipärandiga
- 3.3.3. väljendab ennast kunstitegevustes loovalt ja isikupäraselt
- 3.3.4. tunneb huvi erinevate kunstitegevuste vastu;
- 3.3.5. tunneb rõõmu kunstist;
- 3.3.6. oskab vaadelda;
- 3.3.7. laps kasutab erinevaid materjale ja töövahendeid;

3.4 Eeldatavad tulemused

2 – aastased

- mudib ja tükeldab voolimissavi
- tekib huvi voolimise vastu ja arenevad nende tahtelised liigutused
- läheb üle sihitult savi või plastiliiniga mängimiselt tegelike esemete lihtsale kujutamisele
- suudab veeretada ja rullida plastiliini
- oskab suruda voolitud ümar või piklikku vormi looduslike materjale (kive, seemneid jne)
- tõmbab erineva suunaga jooni ja kritseldab
- kasutab korraga üht või kahte värvi
- kasutab värvides näpuvärve
- oskab rebida paberi küljest tükke ja liimida paberile
- oskab kortsutada paberit
- hoiab käes pintslit, pliiatsit (mitte rusikas)
- koos õpetajaga teeb pintsliga pintslijäljendeid
- kaunistab joontega
- laob valmisvorme – lumememm, päike
- teeb pintslijäljendeid
- oskab kasutada valmisvormi
- leiab sarnasust juhuslikult kriipseldatud vormide ja konkreetsete esemete vahel
- täiendab õpetaja poolt antud joonistusi

- kajastab oma muljeid joonistustes (vihm, lumi, õhupallid)

3 – aastased

- tutvub tööks vajalike töövahenditega
- hoiab käes ja kasutab õigesti pliiatsit, kriiti, pintsli
- tegutseb savi ja plastiliiniga
- voolib piklikke ja ümarvorme
- vajutab kera kettaks
- keerab pikliku vormi rõngasse ja ühendab otsi
- joonistab järele vertikaalse, horisontaalse joone, ringi, risti
- tunneb joonistamisest, voolimisest rõõmu
- tegutseb sihipäraselt
- teeb pintslivajutusi
- kajastab lihtsustatult oma muljeid (sajab lund)
- tunneb värve – punane, sinine, roheline, kollane, valge, must, oranž, pruun

4 – aastased

- tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest
- leiab kritselduste hulgas nime (- tuse) andmist või loo jutustamistvääriku kujundeid
- leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja rohelise värvi
- kaunistab täppidega, joontega ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid
- õpetajat jälgendades muljub ja näpistab, rullib ja veeretab voolimismaterjale
- teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid
- tekitab iseseisvalt jämedate joonistusmaterjalidega erinevaid jälgipüsiid paberi piirides
- tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu
- trüüb näpüvüvidega sõrmede ja kogu käega
- vajutab jäljendeid kattes templi iseseisvalt värviga
- kortsutab iseseisvalt pehmet paberit ning rebib paberist tükke
- katab aluspinna liimiga, puistab sellel erinevaid objekte ja liimib kujundeid
- vaatleb pilte, näidistöid ja raamatuillustatsioone ning vastab küsimustele
- näitab teistele oma tööd kui kunstiteost ja räägib sellest

5 – aastased

- kujutab natuurist inspireeritud asju, objekte, mis olemuselt täienevad ja muutuvad keerukamaks
- jutustab oma piltides nii tuttavatest asjadest ja kogetud sündmustest kui ka oma fantaasiatest
- kasutab emotsioonide, nähtuste jne kujutamiseks värvitoone oma seostest ja tunnetest lähtuvalt
- võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone ning tunneb sinist, kollast, punast, rohelist, valget, musta, pruuni ja roosat
- koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustiriba
- kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi sündmuse meeleoluga sobivate motiividega

- valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šablooni või templi abil selle omavalitult kohale esemel
- õõnestab ümarvorme süvendit pöidlaga vajutades
- muudab voolimismaterjalide kuju neid pigistades ja venitades
- nii ümar – kui ka piklikke vorme töödeldes loob soovitud esemeid
- ühendab voolitud detaile omavahel
- jooni ja kujundeid ühendades joonistab sümbolitega, mis täienevad ja muutuvad keerukamaks
- joonistab ja värvib pindu värvi- ja viltpliiatsitega, kriitide ja sõega, muutes joone tihedust
- võtab pintsli vajaduse korral värvi ja katab pindu
- teeb objektidele väiksemaid detaile pintsli vajutuste ja –tõmmetega
- rebib ja lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib neid sõltuvalt töö olemusest
- lükib paelale, traadile vms auguga esemeid
- vaatleb omal algatusel raamatuillustratsioone ja kunstiteoseid ning esitab nende kohta küsimusi ja avaldab arvamust
- jutustab küsimuste toel, mida ta on oma töödes kujutanud ning nimetab, mis materjale ta on oma töös kasutanud
- suhtub heasoovlikult kaaslaste töödesse

6 – aastased

- kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone keerukamate objektide ülesehitamiseks
- püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades
- jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegevusest, omavahelistest suhetest ning tegevusajast ja –kohast
- rõhutab kõige tähtsamat oma töös, värvi, suuruse või asukoha valikuga
- tunneb ümbritsevas esinevaid värvitoone
- märkab mustri rütmi ja suudab seda jätkata
- kujundab kaunistusmotiivi või mustri, arvestades kaunistatavat eset
- aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolauda ja ruumi
- kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära
- värvib oma joonistatud või värviraamatu kujundeid, varieerides käe liikumise suunda
- segab värve uute toonide saamiseks
- kasutab töös eri jämedusega pintsleid
- kujundab või täiendab oma tööd, kleepides sellele erinevast materjalist tükke, objekte jne
- valmistab lihtsa mänguasja täiskasvanu tegevust matkides
- märkab teoseid või ümbrusest leiduvaid objekte vaadeldes ning kirjeldades detaile ja värve ning tajub meeleolu
- fantaseerib ja jutustab teose juurde ka loo: mis juhtus enne, mis juhtub pärast
- kasutab raamatuillustratsioone, fotosid ja kunstiteoseid oma töö lähtealusena, luues oma vaba ja isikupärase variandi

7 – aastased

- leiab ümbritsevat vaadeldes erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil
- väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ning fantaasiat
- kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid
- kujutab objekte neile iseloomulike tunnuste kaudu
- keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö
- loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest
- koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu

4. MUUSIKA

4.1 Muusikalised tegevused aitavad mitmekülgsest rikastada laste positiivseid emotsioone, arendavad fantaasiat ja loovust. Muusikalised tegevused toetavad, mitmekesistavad ja kinnistavad teisi lapse poolt omandatavaid tegevusi ja teadmisi. Aitavad kaasa rahvatraditsioonide ja –pärimuste mõistmisele.

4.2 Muusikategevuse sisu on: muusika kuulamine, laulmine, rütmiline liikumine ja mäng pillidel

4.3 Eesmärgiks on, et laps:

- 4.3.1. tunneb huvi ja rõõmu laulmisest ja musitseerimisest
- 4.3.2. suudab ennast loovalt väljendada laulmise, tantsulise liikumise ja pillimängu kaudu
- 4.3.3. suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi
- 4.3.4. tutvub erinevate kultuuridega
- 4.3.5. tutvub muusikalise draamaga

4.4 Eeldatavad tulemused

2 – aastased

- oskab kuulata ja jälgida lihtsaid lastelaule
- püüab koos õpetajaga lihtsaid lastelaule kaasa laulda
- tunnetab muusika rütmi (kiire, aeglane) ja muusika algust ja lõppu
- oskab laulu või muusika saatel teha erinevaid liikumisi ja liigutusi (kõnd, jooks, plaksutamine, kükitamine, lehvitamine, hiilimine jne)
- oskab õpetaja ettenäitamisel kaasa mängida laulule või liikumisele kehapillil või lihtsamatel laste rütmipillidel
- tunneb rõõmu kuulatavast muusikapalast või laulust

3 – aastased

- oskab kuulata ja laulda lihtsaid lastelaule kindla rütmiga
- tunnetab muusika algust ja lõppu
- tunneb lihtsaid lastepille ja oskab nendel mängida

- oskab muusika järgi liikuda
- oskab lihtsaid tantsusamme
- tunneb rõõmu kuulatavast muusikast

4 – aastased

- oskab kuulata ja laulda lihtsaid lastelaule kindla rütmiga ja dünaamikaga (vaikselt, valjult)
- on tutvunud eesti rahvalauluga ja oskab olla järellaulja rollis
- tunneb lastepille ja oskab nendel mängida
- oskab kuulata muusikat ja seda lihtsalt iseloomustada
- teab ja oskab lihtsamaid tantsusamme

5 – aastased

- oskab laulda lastelaule kindla rütmi ja dünaamikaga
- oskab kuulatavat muusikapala (kindlateemalist) jutustades iseloomustada
- oskab laulda eesti rahvalaulu
- tunneb lastepille ja oskab nendel mängida
- teab ja oskab tantsida lihtsamaid tantsusamme
- oskab liikumisel moodustada erinevaid kujundeid

6 – aastased

- oskab laulda erinevate kõlavärvingutega laule
- oskab antud teemat rahvalaulu eeskujul edasi arendada
- tunneb lihtsamaid rütme
- tunneb lastepille ja oskab nendel mängida
- oskab osaleda orkestris
- tunneb eesti rahvapille kuulmise ja pildi järgi
- julgeb laulda eeslauljana ja solistina
- oskab osaleda lavastustes
- teab ja oskab tantsida erinevaid tantsusamme
- julgeb ja oskab olla erinevate kujundite moodustamisel juhtrollis
- hoiab rütmi erinevate toimingute tegemisel

7 – aastased

- oskab laulda erinevate tempodega ja kõlavärvidega laule
- oskab antud teemat rahvalaulu eeskujul edasi arendada
- tunneb lihtsamaid rütme
- tunneb lasteaias olemasolevaid lastepille ja oskab nendel mängida
- tunneb eesti rahvapille
- julgeb laulda eeslauljana ja solistina
- teab muusikalisi mõisteid
- oskab osaleda lavastustes

5. LIIKUMINE

5.1. Liikumistegevus on laste tegevuste ja mängude põhiline osa. Liikumistegevuste mängulisus, mitmekesisus ja eakohasus toetavad lapse mitmekülgset arengut, annavad talle liikumisrõõmu ja eduelamuse, aitavad kaasa sotsiaalsete suhete kujunemisele.

5.2. Liikumistegevuste sisu on: tants ja rütmika, liikumismängud, põhiliikumised, erinevad spordialad ja teadmised ohutusest, enesekontrollist ja hügieenist.

5.3. Eesmärgiks on, et laps:

- 5.3.1. suudab end pingutada sihipäraseks tegevuseks;
- 5.3.2. suudab tegutseda aktiivselt ja loovalt kehaliste harjutustega;
- 5.3.3. osaleb sportlikes mängudes, on kujunenud ausa mängu põhimõtted;
- 5.3.4. kogeb erinevaid tundeid ja emotsioone: liikumisrõõm, võitmine, kaotamine jm;
- 5.3.5. oskab eakohaseid kehalisi põhiliikumisi;
- 5.3.6. on mitmekülgsete kehaliste võimetega: osavus, kiirus, vastupidavus;
- 5.3.7. on huvitatud igapäevasest aktiivsest liikumisest ja spordist;
- 5.3.8. tunneb huvi sportlike tulemuste ja edusammude vastu;
- 5.3.9. kasutab elementaarseid hügieeni- ja ohutusnõudeid;

5.4 Eeldatavad tulemused

2 – aastased

- oskab kõndida ruumis vabalt, teisi tõukamata ja esemeid riivamata
- sooritab harjutusi õp. eeskujul
- ronib ja roomab üle ja läbi väikeste takistuste
- kõnnib piiratud pinnal
- säilitab kõndides ja joostes sihi
- astub üle 10cm kõrgusest nõörast
- veeretab palli ja viskab väikest palli ühe käega 50cm kaugusel asuvasse kasti
- mängib koos juhendaja ning kaaslastega kõnni ja jooksumänge
- jookseb veereva vahendi(pall, rõngas) järel
- istub kelgul ja hoiab tasakaalu mäest laskudes
- sobitab juhendaja abil liikumist muusika järgi
- kõnnib abiga trepist üles ja alla
- viskab täiskasvanule palli ja lööb seisvat palli jalaga

3 – aastased

- arvestab rühmakaaslaste aktiivses tegevuses
- sooritab põhiliikumisi(kõnd, jook, hüpped, hüplemine, ronimine, roomamine, veeremine)
- säilitab liikudes tasakaalu nii tasakaalupingil kui ka vähendatud pinnal
- mängib matkiva sisuga 1-2 reeglita kõnni- ja jooksumänge
- sooritab võimlemisharjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega
- teeb harjutuse õpetaja eeskujul ja samas tempos kaaslastega

- teeb painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi
- veab tühja kelku
- sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla
- kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi
- sooritab õp juhendamisel liigutusi muusika järgi erinevas tempos
- valitseb oma keha edaspidi ja tagurpidi liikudes
- hüppab koosjalgaodega ja teeb õp abiga kukerpalli

4 – aastased

- sooritab harjutuse õpetaja korralduste ja sõnalise seletuse järgi
- sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes
- teeb koordinatsiooni, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi
- mängib 2-4 reeglita liikumismänge
- pingutab end rühmategevuses ühise eesmärgi nimel
- sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni
- hoiab oma kohta erinevates rivistustes: kolonnis, ringis, viirus
- oskab liikumismängudes arvestada kaaslastega ja liikuda ohutult
- käsitleb erinevaid võimlemisvahendeid
- sooritab imiteerivaid liigutusi muusika järgi
- plaksutab ja liigub vastavalt rütmile

5 – aastased

- teab spordivahendite nimetusi ning kasutab erinevaid spordivahendeid (nt topispall) ohutult, sobival viisil ja kohas
- õpitud tegevustes kasutab ohutuid liikumisviise
- kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes
- sooritab staatilist tasakaalu nõudvaid harjutusi
- teeb harjutuse väikevahenditega
- mängib kollektiivseid võistlusi
- osaleb jõukohastes teatevõistlustes
- tunnustab nii enda kui ka vastasmeeskonna edu
- teeb vahenditega harjutuse eakohaselt ja tehniliselt õigesti
- valitseb oma keha koordinatsiooni ja tasakaalu nõudvates harjutustes
- sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi
- veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast
- kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (nt haarab esemeid)
- jälgendab liikumisega erinevaid rütme
- liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustumisele

6 – aastased

- osaleb lasteaia spordipäeval
- talub kaotust võistlusi
- teab ja kasutab mõisteid õpitud sporditerminoloogia piires

- mõistab hügieeninõuete olulisust
- käsitleb väikevahendeid aktiivses tegevuses
- ronib varbseinal vahelduva sammuga ja rippes külgsuunas
- võistleb kombineeritud teatevõistluses
- kasutab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni mängureeglitest
- kasutab mängu- ja spordivahendeid loovmängudes
- valitseb harjutusi tehes oma liigutusi ja kehahoidu
- säilitab harjutustel tasakaalu
- sooritab lihtsamaid akrobaatilisi harjutusi
- liigub ja mängib ohutult nii ruumis kui õues
- kohandab oma liigutusi etteantud rütmiga ja kasutab lihtsamaid tantsusamme

7 – aastased

- keskendub sihipäraselt kehalisele tegevusele
- liikudes ja mängides peab kinni üldistest ohutusreeglitest
- mõistab hügieenireeglite olulisust
- sooritab põhiliikumisi pingevalt, koordineeritult
- säilitab paigal olles ja liikudes tasakaalu
- kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt, täpsust nõudvates tegevustes kasutab domineerivat kätt
- võistleb kombineeritud teatevõistluses nt takistusriba läbimine
- mängib sportlike elementidega mängu nt korvivisked
- on võimeline ise mängu organiseerima
- kasutab ausa mängu põhimõtteid ja arvestab mängureeglitega
- valitseb oma liigutusi nii ruumis, maastikul kui tänaval
- sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid tegevusi
- osaleb kelguvõistlustel
- sooritab rütmiliikumisi ühel ajal kaaslastega
- liigub omas rütmis vahelduva tempoga
- väljendab liikumise kaudu emotsioone ja kasutab loovalt vahendeid nt lindid

6. KESKKOND JA MINA

6.1 Valdkond toimib terviklike teemade põhimõttel, mis võimaldab teemade, valdkondade ja eri tegevuste lõimumist arvestades lapse vanust.

6.2 Valdkond jaguneb:

6.2.1. sotsiaalse keskkonna teemad: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaid, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine

6.2.2. looduskeskkonna teemad: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele

6.2.3. tehiskeskkonna teemad: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond

6.3 Eesmärgiks on, et laps:

- 6.3.1. mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult
- 6.3.2. omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas
- 6.3.3. väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone, kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone
- 6.3.4. väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult
- 6.3.5. väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkondlikku mõtteviisi
- 6.3.6. märkab nähtusi ja muutusi looduses

6.4 Eeldatavad tulemused

2 – aastased

- täidab lihtsamaid korraldusi: “anna”, “näita” „istu“
- näitab ja nimetab kolme kehaosa endal, nukul või teisel lapsel
- teab oma nime kui ka hüüdnime ja reageerib oma nimele
- tunneb lähisugulasi, lemmiklooma (vähemalt viit)
- matkib loomade häälistsusi
- nimetab mänguasju (vähemalt nelja)
- täidab talle antud korraldust “istu”
- võtab osa ühistest laulumängudest
- oskab paluda tuttavat toitu
- suudab vastata jah/ ei küsimustele jaatavalt või eitavalt

3 – aastased

- nimetab tuttavaid ümbritsevaid hääli
- ütleb „mina“ ja kasutab oma nime
- nimetab riideesemeid, kehaosi (“ema nina, mai king”)
- nimetab ja näitab, kust hääli tuli
- näitab sõrmedel oma vanust
- teab, kas ta on poiss või tüdruk

4 – aastased

- ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonnanime
- vastab küsimusele, kas ta on poiss või tüdruk
- teab oma vanust või näitab sõrmedel
- nimetab pereliikmeid ja teab nende nimesid.
- vastab küsimustele pereliikmete kohta.
- oskab nimetada oma rühma nime ja ütleb rühmakaaslaste ja õpetajate ning õpetajaabide nimed.
- matkib lihtsamaid töövõtteid
- osaleb jõukohasel viisil vanemate laste ja täiskasvanute tegevuses.
- räägib oma sünnipäevast
- meeldetuletamise korral tervitab, jätab hüvasti, palub, tänab
- küsimise korral nimetab oma sõprade nimesid
- tunneb ära oma kodu ja lasteaia

- oskab küsimise korral nimetada kodus kasutatavaid kodumasinaid – ja elektroonikat.
- oskab küsimise korral nimetada sõidukeid
- leiab loodusest prahti ja toob selle kogumiskohta.
- teab hammaste hooldamise vahendeid
- nimetab toiduaineid ja eristab tuntumaid puu- ja aedvilju välimuse ning nimetuse järgi
- tunneb rõõmu looduses viibimisest
- oskab küsimise korral nimetada tuttavat looma, lindu, putukat ja lille
- oskab küsimise korral iseloomustada ööd ja päeva
- oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke nähtusi ja erinevaid ilmastikunähtusi
- teab valgusfoori ja tulede tähendust
- teab liiklusmärkide tähtsust.
- teab helkuri kasutamise vajalikkust.

5 – aastased

- oskab öelda oma nime, vanuse ja soo
- kirjeldab oma perekonda ja kodu
- kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi ja nimetab oma kohustusi nende hulgas
- oskab kirjeldada oma tegevusi ja mängu
- teab oma, võõra ja ühise tähendust
- loetleb tuntumate ametite juurde kuuluvaid töövahendeid
- teab oma rahvust ja keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid
- oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid ja nendega seotud tegevusi
- teab üldtuntud viisakusreegleid
- tunneb ja jälgib lauakombeid
- oskab sõpra lohutada ja abistada
- oskab andeks anda ja leppida
- kirjeldab kodumasinaid ja-elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte
- kirjeldab erinevaid sõidukeid ja teab nende otstarvet
- nimetab tervist hoidvaid tegureid
- nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev
- oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust
- nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud
- oskab nimetada tuntumaid seeni, loomi, puid, lilli, puu-ja köögivilju
- oskab nimetada kõiki aastaaegu ja neid iseloomustada
- nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid
- mõistab, et joogivett ja elektrit tuleb kokku hoida
- oskab hoida enda ümber puhtust looduses, kodu ümbruses
- teab kuidas sõiduteed ületada
- teab liiklusmärkide tähendust
- oskab ühissõidukis käituda
- teab turvavöö ja –tooli vajalikkust sõidukis

6 – aastased

- eeldatavad tulemused
- oskab end tutvustada
- teab oma pere liikmeid ja lähisugulasi
- teab kodust aadressi ja telefoni
- teab rühmareegleid ja traditsioone
- teab kooli kui õppimise kohta
- teab ja oskab kirjeldada erinevaid elukutseid ning nende vajalikkust
- nimetab eesti riigi sümboleid ja oskab näidata kaardilt oma kodukohta
- teab ja nimetab eesti lähinaabreid
- teab eesti rahva traditsioone ja kombeid
- oskab järgida käitumisreegleid erinevates olukordades
- oskab luua ja hoida sõprussuhet
- oskab kirjeldada oma emotsioone ja tundeid
- teab nimetada erivajadustega inimestele vajalikke abivahendeid
- oskab nimetada maja ehitamiseks vajalikke materjale
- oskab nimetada teenindusasutusi ja nende vajalikkust
- oskab kirjeldada erineva töö tegemiseks vajalikke sõidukeid
- teab, miks on vaja prügi sorteerida
- kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist
- jälgib hammaste hooldamise põhimõtteid oma igapäevaelus
- oskab nimetada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve
- teab ja tunneb ümbritsevaid ohte
- teab ja kirjeldab kuidas käituda ohuolukorras
- oskab kirjeldada kodukoha loodust
- oskab nimetada teravilju, kirjeldada aias ja metsas kasvavaid taimi
- teab loomade käitumise erinevusi eri aastaegadel
- seostab muutusi looduses aastaegade vaheldumisega ning oskab neid kirjeldada
- selgitab ilmastikunähtuste seost aastaegadega
- suhtub ümbritsevasse hoolivalt ja käitub seda säästvalt
- teab kuidas viga saanud või inimese hüljatud looma aidata
- teab liiklemise erinevusi linnas ja maal
- teab, kuhu kinnitada helkurribad

7 – aastased

- tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huve jms
- kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone
- nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid
- nimetab eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused
- oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku
- kirjeldab, kuidas keskkond ja inimeste käitumine võivad mõjutada tervist
- järgib isikliku hügieeni nõudeidsh hammaste hoidmist ja hooldamist
- suhtub ümbritsevasse hoolivalt ja käitub seda säästvalt

- kirjeldab kodukoha loodust ning tuntumaid taimi, seeni ja loomi
- kirjeldab loodust ja inimeste tegevusierinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring
- selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad
- selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest
- mõistab ning märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale
- kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm
- teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda

7. MÄNG

7.1 Mäng on lapse põhitegevus. Ta on lapse kõige loomulikum viis arenemiseks ja õppimiseks. Mängu kaudu laps sotsialiseerub.

7.2 Mängu kasutatakse õppe- ja kasvatusvaldkondade omavaheliseks lõimimiseks. Õppe- ja kasvatustegevuste planeerimisel ja läbiviimisel kasutatakse erinevaid mänguliike (õppe-, liikumis-, rolli-, loov-, laua-, ehitusmängud jne). Kasutatakse nii juhendatud- kui vabamängu.

7.3 Eesmärgiks on, et laps:

- 7.3.1. kogeb positiivseid emotsioone
- 7.3.2. saab ja kinnistab oma teadmisi ja oskusi mängu kaudu
- 7.3.3. omandab mängude kaudu sotsiaalseid kogemusi,
- 7.3.4. arendab iseloomuomadusi, mõtlemist
- 7.3.5. omandab tööharjumusi

8. LOODUS

8.1 Loodusega tutvustamine toimub süsteemipäraselt aastaegade järgi kodulooliste teemade kaudu ja võimaldab õppe- ja kasvatustegevuste valdkondade lõimumist.

8.2 Loodusega tutvumisel kasutatakse võimalikult palju õuesõpet, avastusõpet

8.3 Eesmärgiks on, et laps:

- 8.3.1. saab teadmisi meid ümbritsevast loodusest
- 8.3.2. omandab harjumuse elada loodusega tihedalt nn käsikäes
- 8.3.3. omandab säästva suhtumise meid ümbritsevasse
- 8.2.2. omandab tervislikke eluviise
- 8.3.4. omandab kultuurilisi tõekspidamisi

9. TERVISEÕPETUS

9.1 Laste tervislike eluviiside kujundamine toimub kogu koolieelse perioodi vältel nii laste igapäevatoimingutes, kui õppe- ja kasvatustegevustes.

9.2 Eesmärgiks on, et laps:

9.2.1. omandab tervisliku eluviisi ja õiged toitumisharjumused

9.2.2. saab teadmisi oma kehast ja selle funktsioneerimisest

10. PÄRIMUSKULTUUR

10.1 Äratada huvi eesti kultuuripärandi vastu lastes, laste kaudu lapsevanemates ja ka väljaspool lasteasutust

10.2 Pärimuskultuuri sisuks on: rahvapärimuslikud laul, tants, laulu- muusika- liikumis- osavus- jõu- ja lavastusmängud, liisusalmid, mõistatused, vanasõnad, ahellaulud- ja lugemised, muistendid, jutud ja muinasjutud, kõnekäänud , pillide tutvustamine ja õpetamine.

10.3 Eesmärgiks on, et laps:

10.3.1. teab ja tunneb, kogeb ja väärtustab eesti rikast rahvapärandit

10.3.2. teab rahvakalendri tähtpäevavi ja kombeid

10.3.3. tunnetab ennast kodanikuna

10.3.4. väärtustab teiste rahvaste kultuuri

IX TÄHISTATAVAD RAHVAKALENDRI TÄHTPÄEVAD

1. Rahvakalendri tähtpäevi tähistatakse vastavalt aasta tegevuskavale kas ülemajalise üritusena, rühmasisese üritusena või õppe- ja kasvatustegevuse teemana.
- 1.1 Mihkclipäev - september
- 1.2 Lõikustänupüha - oktoober
- 1.3 Hingedepäev – november
- 1.4 Mardipäev / Kadripäev - november
- 1.5 Toomapäev - detsember
- 1.6 Jõulud - detsember
- 1.7 Kolmekuningapäev - jaanuar
- 1.8 Tõnisepäev - jaanuar
- 1.9 Küünlapäev - veebruar
- 1.10 Madisepäev - veebruar
- 1.11 Vastlapäev - seitsmenda nädala teisipäev enne lihavõtteid
- 1.12 Tuhkapäev - veebruar (päev pärast vastlapäeva)
- 1.13 Taliharjapäev - märts
- 1.14. Paastumaarjapäev - märts
- 1.15 Karjalaskepäev - aprill
- 1.16 Suur Reede - reede enne lihavõtteid
- 1.17. Lihavõtted - pärast kevadist pööripäeva, esimesel kuu täissaamisele järgneval pühapäeval
- 1.18 Jüripäev - aprill
- 1.19 Volbripäev - mai
- 1.20 Suvisted (ka kasepühad, nelipühad)- mai
- 1.21 Jaanipäev - juuni
- 1.22 Seitsmevennapäev - juuli
- 1.23 Lauritsapäev – august

X KOOSTÖÖ LASTEVANEMATEGA

1. EESMÄRGID

- 1.1. Olla toeks peredele, lapsevanematele lapse koolivalmiduse kujundamisel, mis annab lapsele võimaluse edukalt toime tulla koolis ja oma edaspidises täiskasvanuelus
- 1.2. Lapsest lähtuvate õppekavas püstitatud õppe- ja kasvatustöö eesmärkide täitmine kodu ja lasteasutuse koostöös
- 1.3. Tiheda ja usaldusliku partnerlussuhte loomine lasteasutuse, perede ning kooli vahel. Lastevanemate huvi suurendamine, võimaluste tagamine kaasarääkimiseks lasteaias lastele arengutingimuste loomisel.
- 1.4. Koostöös lastevanematega analüüsida kavakindlalt laste arengut ning anda vanematele kirjalik hinnang lapse arengu kohta.

2. KOOSTÖÖ VORMID

- 2.1 individuaalne vestlus kui dialoog:
 - 2.1.1. lasteaia kohakasutuslepingut sõlmides
 - 2.1.2. hommikul last tuues ja õhtul lapsele järgi tulles
 - 2.1.3. üks kord aastas arenguvestlusel
- 2.2 konsultatsioonid lasteaia spetsialistide poolt
- 2.3 ülelasteaialised ja rühma üritused :
 - 2.3.1. peod
 - 2.3.2. näitused
 - 2.3.3. teemaõhtud
 - 2.3.4. avatud uste päevad
 - 2.3.5. koosolekud
 - 2.3.6. koolitused
- 2.4 küsitlused
 - 2.4.1. informatsiooni kättesaadavus:
 - 2.4.2. infostendid, infomapid,
 - 2.4.3. interneti kodulehekül
- 2.5 koostöö hoolekogu kaudu

XI TÖÖ ERIVAJADUSTEGA LASTEGA

1. Erivajadustega laps on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi ja kohandusi lapse kasvukeskkonnas või rühma tegevuskavas.

2. Septembrikuu jooksul selgitatakse meeskonnatööna välja erivajadusega lapsed, jälgides kõiki arengulisi valdkondi:

2.1. Kommunikatiivsed oskused: suuline kõne, kõne mõistmine, hääliku ja foneemitaju, lugemine, ettelõetud teksti mõistmine jne.

2.2. Kognitiivsed oskused: vaatlus- ja kuulamisoskus, silma ja käe koostöö, teabe mõtestamine

2.3. Sotsiaalsed oskused: suhtlemine eakaaslastega ja täiskasvanutega, käitumine jne

2.4. Motoorika: üld- ja peenmotoorika

2.5. Eneseteenindus: riietumine, oma asjade korrashoidmine jne

2.6. Üldtervislik seisund

3. Vajadusel koostatakse erivajadusega lapsele individuaalsed arenduskavad

3.1. Individuaalne arenduskava koostatakse neis valdkondades, milles laps abi vajab

3.2. Arenduskavade koostamisel teeb rühma meeskond koostööd lapsevanema ja lasteaia spetsialistidega (tervisetöötaja, logopeedi, muusika- ja liikumisõpetaja ja juhtkonna esindajaga)

3.3. Arenduskavade koostamisel arvestatakse lapse arenguanalüüsi

3.4. Arenduskava asub lapse arengumapis ja sisaldab: lapse nimi, vanus, erivajadus, eesmärk, tegevused eesmärgi saavutamiseks, toetajad, ajaline kava.

4. Õppeaasta jooksul täiendatakse ja parandatakse arendusplaane vastavalt vajadusele.

5. Muutused lapse arengus fikseeritakse logopeedi dokumentatsioonis ja lapse arengumapis

6. Vajadusel konsulteeritakse erialaspetsialistidega.

XII TÖÖ MITTE-EESTI KODUKEELEGA LASTEGA

1. Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe:
 - 1.1 lõimitud tegevuste kaudu millele võib lisanduda eesti keele tugiõpe
 - 1.2. täieliku keelekümbluse kaudu
2. Lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ja eesti keele ja kultuuri väärtustamisel

XIII KOOLIKS ETTEVALMISTAMISE PÕHIMÕTTED

Olla toeks peredele, lastevanematele laste koolivalmiduse kujundamisel

1. Lapse valmisolek õpingute alustamiseks koolis kujuneb järk-järgult kogu koolieelse elu jooksul.

2. Lapsele luuakse lasteaia võimalused igakülgses arenguks, et tulla toime koolis ja edaspidises elus.

3. Laste kooliks ettevalmistamisel peame olulisteks järgmiste omaduste kujunemise toetamist:

3.1. Füüsilise aspekti seisukohalt on oluline:

3.1.1. tervislik seisund: koormustaluvus ja töövõime

3.1.2. kehaline areng: liikumisaktiivsus ja vastupidavus

3.1.3. oskus valitseda oma liigutusi ja liikumist

3.1.4. motoorne areng: käelihaste tegevus ja koostöö silmadega

3.2. Vaimse aspekti seisukohast on oluline:

3.2.1. oskus kasutada oma teadmisi

3.2.2. vaatlusoskus, tähelepanu koondamine

3.2.3. kujutluste olemasolu ruumist ja ajast

3.2.4. loogiline mõtlemine (järjestamine, rühmitamine, võrdlemine jne)

3.2.5. kõne-, väljendamis- ja jutustamisoskus

3.2.6. oskus tajuda detaile ja tervikut, üldistusoskus

3.3. Sotsiaalse aspekti seisukohast on olulised:

3.3.1. soov õppida ja omandada uusi teadmisi

3.3.2. käitumine (omandatud käitumismallid)

3.3.3. oskus seada eesmärgid ja ülesandeid

3.3.4. tahe täita täiskasvanu juhiseid

4. Vastavalt lapse vanusele minnakse järk-järgult üle mängulistelt õpitegevustelt üle rohkem püsivust nõudvatele ja pikematele koolitunnisarnastele tegevustele

5. Vastavalt lapse vanusele minnakse järk-järgult üle järjest pikematele tegevustele

6. Lapse koolivalmiduse kujunemist jälgitakse ja hinnatakse pedagoogide poolt lapse arengu analüüsimise käigus kogu koolieelse perioodi.

7. Koolivalmiduse hindamiseks viiakse läbi viimasel õppeaastal, oktoobris ja aprillis, kontrollitud joonistuse vaatlus

8. Vajaduse ilmnemisel koostatakse individuaalne arenduskava neis valdkondades milles laps abi vajab.

9. Laste kooliks ettevalmistamisel tehakse koostööd lastevanemate ja erialaspetsialistidega.

10. Lasteaia, pere ja kooli koostööna võimaldatakse koolieelikul tutvuda kooliga
11. Lasteaia ja kooli koostööna kutsutakse kooliõpetajaid lastevanematega vestlema.
12. Lapsevanemat nõustatakse koolipikenduse küsimustes ja kasutatakse vajadusel erialaspetsialistide abi.
13. Lapsevanema soovil vormistab lasteasutus koolipikenduskomisjonile lapse iseloomustuse mis sisaldab:
 - 13.1. Lapse andmed: ees- ja perekonnanimi, sünniaeg, elukoht, kodune telefon.
 - 13.2. Vanemate andmed
 - 13.3. Millal laps tuli lasteaeda, kui vanalt.
 - 13.4. Kuidas õpetaja arvates on laps õppeprogrammi omandanud.
 - 13.5. Millised raskused või puudujäägid on õpetaja arvates lapsel õppeprogrammi omandamisel.
 - 13.6. Kuidas on lapsel arenenud motoorika, mälu, mõtlemine, tajus.
 - 13.7. Lapse põhimeeleolu, sotsiaalne käitumine
 - 13.8. Kuidas saab laps aru korraldustest ja täidab neid.
 - 13.9. Lastevanemate koostöö lasteaiaga.
 - 13.10. Õpetajate arvamus ja soovitus koolipikenduse kohta.
14. Lasteaiast kooli minekul antakse lapsele välja õiend kus on märgitud lapse lasteaias viibimise periood.

XIV LAPSE ARENGU JÄLGIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED

1. Lapse arengu jälgimise, dokumenteerimise, analüüsimise ja hindamise eesmärk on koguda lapse kohta informatsiooni mida saab kasutada:
 - 1.1. lapse eripära mõistmiseks,
 - 1.2. lapse erivajaduste väljaselgitamiseks
 - 1.3. lapse arengu toetamiseks
 - 1.4. õppe- ja kasvatustegevuste kavandamiseks
 - 1.5. lapse kohta tagasiside andmiseks lapsevanemale
2. Lapse arengu hindamise aluseks on:
 - 2.1. lapse individuaalne areng
 - 2.2. eeldatavad üldoskused
 - 2.3. õppe-ja kasvatusvaldkondade eeldatavad tulemused
3. Lapse arengu dokumenteerimiseks koostatakse igale lapsele arengumapp, kuhu kogutud materjal annab ülevaate lapse saavutustest ja arengust pikema perioodi jooksul.
4. Arengumapp sisaldab:
 - 4.1. tähelepanekuid lapse tegevuse kohta (vaatlused, tegevuste kirjeldused, küsitlused jne)
 - 4.2. lapse töötulemuste näidiseid (käelistest töödest, töölehti)
 - 4.3. lapse huvitavaid ütlemissi, sõnalist loomingut jne
 - 4.4. lastevanemate küsitlusi lapse kohta
 - 4.5. lapse arengu vaatluslehed (nn arenguring)
 - 4.6. lapse kokkuvõtlik arengukirjeldus õppeaasta lõpus koos arenguvestluse kokkuvõttega, õpetaja ja lapsevanema poolt allkirjastatuna.
 - 4.7. vajadusel individuaalne arenduskava
5. Lapse arengu hindamisel kasutatakse vaatlusmeetodit ja laste tööde analüüsi.
6. Lapse arengu vaatluslehele tehakse sissekandeid pidevalt kogu õppeaasta jooksul
7. Tunnustatakse lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi. Arengut hinnatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut. Lapse arengu eeldatavaid tulemusi ei käsitleta kõigile kohustuslikena.
8. Õpetajad viivad läbi 1x aastas, septembris, läbi lastevanemate küsitluse lapse kohta.
9. Õpetajad viivad läbi 1x aastas, aprillis, lastevanematega läbi vestlused lapse arengust.
10. Lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust tutvustatakse lapsevanematele.
11. Lapsevanemal on alati õigus tutvuda oma lapse arengumapiga.
12. Lasteaiast lahkudes saab laps oma arengumapi kaasa.

XV LAPSE ARENGU EELDATAVAD ÜLDOSKUSED VANUSETI

2 – aastased

Mänguoskused

- Tegutseb teise lapsega kõrvuti, osaleb ühistegevustes vahelduvas vormis
- Keskendub lühiajaliselt ühele mänguvahendile
- Kajastab mängus igapäevaelulisi situatsioone ja tegevusi
- Loob mängu kaudu seoseid kõnega, kujunevad esimesed mõisted

Tunnetus- ja õpioskused

- Suudab keskenduda lühiajaliselt tegevusele
- Õpib katse- eksituse meetodil: uurib, vaatlleb, avastab, otsib
- Sobitab erinevaid materjale ja esemeid
- Osutab või vastab (saab aru) küsimustest “kes?”, “mis?”, “kus?”, “kelle oma?”
- Kuulab lühemaid kirjanduspalasid, laule ja pillimängu
- Klassifitseerib ühe või mitme tajutava omaduse / nimetuse järgi
- Asetab esemeid sisse, peale, alla kõrvale

Sotsiaalsed oskused

- Väljendab lihtsaid emotsioone, reageerib vastavalt situatsioonile ja ümbritsevate inimeste käitumisele
- Tunneb huvi teiste laste vastu, imiteerib täiskasvanute tegevusi
- Teadvustab ennast, kasutades mina vormi
- Sööb, joob
- peseb käsi
- riietub lahti valdavalt iseseisvalt
- Teab oma eesnime
- Järgib meeldetuletamisel esmaseid viisakusreegleid

Enesekohased oskused

- Osaleb dialoogis
- Tunneb huvi raamatute vastu
- Ilmutab abivalmidust lihtsamates tegevustes
- Teab mõisteid “minu oma”, “sinu oma”
- Saab aru lihtsamatest korraldustest, täidab neid

3 – aastased

Mänguoskused

- Mängib mõnda aega koos teiste lastega, järgib lihtsamaid reegleid
- Kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi, mälu pilte nii konstruktiivses (ülesehitav mäng) kui rollimängus
- Loovutab ja vahetab mänguasju

- Keskendub mängule

Tunnetus- ja õpioskused

- Planeerib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga
- Omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva tegutsemise kaudu
- Oskab vastata lihtsamatele küsimustele “miks?”, “kuidas?”
- Klassifitseerib asju ühe või mitme tajutava omaduse järgi
- On kujunenud mõtlemis- ja väljendusoskus
- Osaleb dialoogis, teeb lihtsamaid üldistusi nähtavate objektide ja tunnuste alusel
- On ettekujutus arvu, aja, värvuste, suuruste mõistetest
- Eristab realistlikke ja fantastilisi sündmusi kirjanduspalade kaudu

Sotsiaalsed oskused

- Tekivad sõprussuhted, ühistegevus kaaslastega
- Jagab mänguasju, kuid on valdavalt omandihoidja
- Täidab viisakusreegleid toetudes eeskujudele
- Püüab aidata ja lohutada, väljendab oma emotsioone
- Tajub turvatunnet reeglite täitmise ja korrale toetumise kaudu
- Teab oma nime
- Näitab vanust sõrmedel

Enesekohased oskused

- Räägib endast “mina” vormis
- Saab hakkama eneseteenindamisega, on kujunenud tualetiharjumused
- On omandanud sõnavara, mis võimaldab end väljendada
- Teeb iseseisvalt valikuid
- On kujunenud eneseteadvus ja enesetunnetus
- Täidab igapäevaelu rutiini

4 – aastased

Mänguoskused

- Konstrueerib, osaleb koos teiste lastega rolli-, võistlusmängudes ja loovtegevustes
- Oskab oma mängu planeerida ja organiseerida
- Arvestab reegleid autoriteedi juhitud mängudes ja tegevustes
- Huvitub lauamängudest
- Rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi, muljeid ümbritsevast maailmast

Tunnetus- ja õpioskused

- Rühmitab, liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse alusel
- Suudab keskenduda, areneb tahteline tähelepanu
- Omandab teadmisi praktiliste situatsioonide, kogemuste, kujutluste ja kõne kaudu
- Orienteerub aja-, ruumi-, suuruse, värvi-, vormi mõistetes
- Väljendub kõnes vabalt, algatab ja lõpetab vestlust, püsib teema juures

- Saab aru lihtsamatest piltlikest võrdlustest, mõistatustest, seostest

Sotsiaalsed oskused

- Saab aru ja järgib igapäevases suhtlemises lihtsamaid seltskondliku käitumise reegleid, järgib rühma reegleid
- Väärtustab oma saavutusi, tahab olla iseseisev
- Püüab kaaslast abistada, lohutada; on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest, mõtetest
- Osaleb ühistegevustes, teeb kokkuleppeid

Enesekohased oskused

- Teab oma nime (ees- ja perekonnanimi), vanust, sugu, märkab soolisi erinevusi
- Soovib olla edukas, huvitub võistlusmängudest
- Väljendab lihtsamaid emotsioone, seisukohti, soove, tahtmisi
- Saab hakkama eneseteenindamisega (sööb, joob, peseb käsi, riietub, kasutab tualetti, paneb jalatsid õigesti jalga)
- Saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest

5 – aastased

Mänguoskused

- Algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu
- Konstrueerib, katsetab, eksperimenteerib, uurib erinevaid võimalusi, kasutades kujutlusi, sümbolit, reaalseid esemeid ja objekte
- Tegutseb koos eakaaslastega erinevates mänguliikides, loovtegevustes
- Eelistab soole vastavaid mängu
- Peab kinni mängureeglitest, oskab selgitada reegleid

Tunnetus- ja õpioskused

- Oskab vaadelda, märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid
- On ettekujutus numbritest, tähtedest kui sümbolit
- Omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme
- Kõnes väljendub liht- ja liitlausetega
- Reguleerib oma tegevusi sisekõne abil
- Keskendub püsivalt tegevusele- 20 minutit
- Areneb mälu (kordamine, rühmitamine, järjestamine, võrdlemine, kõne, luuletused, laulud, mõistatused, jne)
- Fantaseerib, jutustab olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus
- Suureneb tahteline tähelepanu, püsivus; positiivne suhtumine töösse, õppimisse

Sotsiaalsed oskused

- Naudib gruppi kuulumist ja eakaaslaste seltsi, teeb koostööd, jagab, vahetab
- On tundlik teiste hinnangute suhtes, vajab positiivset tagasisidet (enesehinnang)
- Oskab avalikus kohas sobivalt käituda, teab, mida tohib, mida mitte

- Algatab suhtlemist, kuulab teisi
- Mõistab teiste inimeste tundeid, mõtteid
- Saab aru reeglite olemusest ja nende täitmisest
- Väljendab oma emotsioone, räägib nendest

Enesekohased oskused

- Suudab keskenduda, koondada tähelepanu tööle, tegevusele, mängule, lõpetab need
- Tahab iseseisvalt teha valikuid, otsustada
- Orienteerub oma suutlikkuses (ma saan hakkama)
- Teab oma aadressi, pereliikmete nimesid
- Kasutab õigesti söögiriistu, töövahendeid (pliiats, käärid, pintsel,jms)
- Tuleb toime eneseteenindamisega : riietumine, jalanõude õigesti jalgapanemine, tualeti kasutamine, jms

6 aastane laps

Mänguoskused

- Tegutseb kõikides mänguliikides
- Naudib võistlusmänge ja võitmist
- Suudab algatada mängu, mängida grupis, teha koostööd
- Järgib mängus reegleid, nende täitmist teiste poole; oskab selgitada reegleid
- Kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid

Tunnetus- ja õpioskused

- Suudab keskenduda tegevusele 20-30 minutit
- Planeerib oma igapäevaseid tegevusi, seab eesmärgid, üritab alustatud tegevuse lõpetada
- Osaleb aktiivselt praktilistes, käelistes ja loovtegevustes
- Saab aru asjadevahelistest suhetest, omadustest, ajalisest-ruumilisest järjestusest
- Kasutab suhtlemisel sidusat kõnet, arutlevat dialoogi
- Teab ja kasutab numbreid, tähti kui sümboleid; kirjutab, teeb lihtsamaid matemaatilisi tehteid
- Orienteerub oma teadmistes, märkab detaile ja seoseid

Sotsiaalsed oskused

- Sõlmib sõprussuhteid, eelistab omasoolisi mängukaaslasi
- Suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida
- Suudab tegutseda iseseisvalt, vastutab oma tegevuse eest; abistab teisi, oskab ise abi paluda
- Omandab grupi reeglid, arvestab grupi vajadustega

Enesekohased oskused

- Kasutab oma teadmisi igapäevaelulistes situatsioonides ja olukordades
- Püstitab endale eesmärgid ja üritab neid ellu viia
- Toetub tunnustusele, tähelepanule, emotsionaalsele abile
- Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda
- Teeb koostööd teiste lastega, peab kinni lubadustest

7 aastane laps

Mänguoskused

- Rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast
- Keskendub mängule, täidab mängudes erinevaid rolle
- Järgib mängureegleid ja oskab neid selgitada teistele
- Suudab mängu käigus probleeme lahendada, kokkuleppeid sõlmida
- Tunneb rõõmu mängust, suudab taluda kaotust võistlusmängus
- Algatab mängu ja arendab mängu sisu

Tunnetus- ja õpioskused

- Saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi, nähtusi tervikuna
- Tegutseb sihipäraselt, keskendub ühele tegevusele kuni 30 minutit
- Planeerib, korraldab oma igapäevategevusi, viib alustatu lõpuni
- Tegutseb täiskasvanu juhiste järgi; saab kuuldust aru
- Tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada

Sotsiaalsed oskused

- Tunneb huvi teiste vastu ja tahab suhelda
- Teeb vahet hea ja halva käitumise vahel
- Järgib reegleid, kokkuleppeid, üldtunnustatud käitumisnorme
- Saab aru oma- võõras-ühine tähendusest
- Püüab mõista teiste inimeste tundeid ja arvestada neid oma käitumises
- Teeb koostööd, loob sõprussuhteid
- Selgitab oma seisukohti
- Mõistab, et inimesed võivad olla erinevad; hoolib teistest, osutab vajadusel abi

Enesekohased oskused

- Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda, vastutab oma käitumise eest, muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele
- Teab, mis on tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda
- Saab hakkama eneseteenindusega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused
- Suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada
- Kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi
- Algatab iseseisvalt mängu ja tegevusi kasutades erinevaid vahendeid ning koristab tegevuse lõppedes enda järelt

XVI LASTEAIA ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

1. Õppekava tulemuslikkust hinnatakse õppeaasta lõpul pedagoogilisel nõupidamisel.
2. Ettepanekuid täiendusteks võivad teha kõik õpetajad pedagoogilisel nõupidamisel ja lapsevanemad rühmakoosolekul või hoolekogu esindaja kaudu. Ettepanekud esitatakse juunikuu jooksul.
3. Tulenevalt ettepanekutest tehakse õppekavas täiendused enne 31.augustit.
4. Muudatused kooskõlastatakse pedagoogilise nõukogu ja hoolekoguga.
5. Õppekava kinnitatakse direktori käskkirjaga.